KARKSI SÕNA

• Karksi valla infoleht • Nr. 5 (96) Mai 2003 •

Sõnumeid

Karksi suur tiik avanes pilgule

Aastaid on käinud kui tants aurukatla ümber, kes küll need Karksi mõisa tiigid korda teeb. Seal on neli tiiki: üks suur, kus aastaid tagasi ujumaski käidi, ja kolm väiksemat.

Karksi noorterühmituse eestvõttel olid aprilli algul Karksis talgud. Vaatamata ilmataadi vempudele ei lükatud plaanitud üritust edasi, vaid mindi pistma rinda lumesaju ja külmakraadiga. Kahepäevase ühistöö tulemusena avaneb nüüd Karksi küla rahvale ja läbisõitjaile kaunis vaade suurele tiigile. Nii mõnigi möödasõitja peatub korraks ja imetleb, kui kaunis veesilm on üleöö tärganud Karksi külla.

Saemehed langetasid pehkinud ja tuule räsitud puid, raiuti võsa, niideti kõrkjaid ja traktoriga tõmmati vette langetatud puud. Need laasiti ja tükeldati ning saadud puud leiavad rakendust noortekeskuse ruumide kütmisel. Palkidest valmistatakse pingid tiikide äärde, et looduse nautija saaks jalga puhata.

Talguliste meelehärmiks leiti tiigi nurgast sinna mustades kilekottides sokutatud prügi ja varematel aastatel langetatud suured puud.

Talgute eestvedaja, allakirjutanu tänab korrastustöödes kaasa löönud lapsi ja noorukeid. Märkimist väärivad Rivo Ekbaum, Rain Ekbaum, Janar Villbach, Erki Teng, Erle Teng, Andre Aavastik, Greete Aavastik, Taavi Purtsak, Mart Muska, Kristi Paavel, Mikk Sarv, Tõnis Veerme, Maarja Veerme, Rait Mirka, Ivo Remmelgas, Kätlin Pani ja Tanel Tomson, agarad saemehed ja traktoristid Valdur Remmelgas, Kaimar Märtson, Tõnis Järv, Lembit Kivimets, Andrus Teng, Toomas Paavel, Lembit Uuk ning Karksi vallavanem Arvo Maling. Sooja tee ja teekõrvalise eest kandis hoolt Ele Kuhi.

26. aprillil toimus järjekordne suur heakorrapäev ning 30. aprillil leiavad aset volbriöö pidustused, mis panevad punkti kevadistele heakorrapäevadele. Üheskoos süüdatakse lõke ja põletatakse kogutud oksad ja praht.

See, mida me teeme, teeme endale.

Urmas Villbach

● **Töö käib Karksi pargis.** URMAS VILLBACHI foto

Lapsed on toimekad

Sudiste, Hirmuküla ja Mäeküla laste ja noorte tegevust on organiseerinud Sudiste Maanaiste Selts. Vastlapäeva tegi meeldivaks käik "Maie" mäele.

See on tõesti võrratu koht. Ei pea ju sugugi Soome ega Saarde sõitma, vaid mõnusalt saab puhata oma koduvallas.

Tänu tublile Maie talu pererahvale on seal loodud mõnus paik looduses. Just seal tuligi mõte, et teeks koos midagi head.

Otsustasime teha kuldnokkadele pesakaste. Ei saa ju ainult ise nõuda, tahta ja tasuta tarbida, vaid tuleb ka vastu anda. Saidki pesakastid valmis. Kevaddisko pilet oli kuldnokapuur. Esimesena tulid diskole Ester ja Gunnar Vister omatehtud pesakastiga. Vahva mõte, eks! Üles aitas panna Ranno Palu.

Et koostöö ei lõpeks, tehti vestlusringis uued tegevusplaanid. Üks paljudest oli heakorratöö Sudiste keskasulas. On ju nii, et puhtas koduümbruses on endal hea ja külalistel samuti. Nii saigi ühel päikeselisel õhtupoolikul bussipeatus ja selle ümbrus korrastatud.

Siinkohal tänan südamest enda ja kogu külarahva nimel teid, kallid külanoored Marko, Mario ja Mait Hallik, Jaanus Luukas, Reet Rinken, Ranno Palu ja Vallo Kangur. Alati on ka aktiivseid kaasalööjaid ja mängude organiseerijaid. Nimetan Liisu ja Aadu Kunimäge, Vaiko Adamsoni, Kristiina Siirust, Sirli, Ahti ja Erki Pärna, Madis Tõnissoni ning Leeve ja Tõnis Leplat.

Loetelu noorte tegemistest võiks jätkata. Tähtis on see, et lapsed õpivad toime tulema nende võimaluste piires, mis praegu külas on. Arvan, et positiivne tagasiside ja tunnustus täiskasvanult ning kaaslastelt suurendab õige enesehinnangu kujunemist.

Hille Krusberg,
Sudiste Maanaiste Seltsi esinaine

● **Sudiste lapsed oma linnupuuridega.** HILLE KRUSBERGI foto

Parim missioonitundega inimene – Enna Vallas

9. aprillil toimus Viljandis Viljandimaa kodanikeühenduste päeva konverents "Teel kodanikuühiskonda". Sellele järgnes pidulik aasta tegijate vastuvõtt.

Austamistseremoonia juhid Kaja Kaur ja Helmut Hallemaa teatasid autasude saajad. Parima mittetulundusühingu tiitli pälvis Viljandimaa Naisliit ning parima toetaja nimetuse Arnold Kimber. Parimaks missioonitundega inimeseks tunnistati Karksi-Nuia klubi "Hõbeniit" president Enna-Helle Vallas.

On tähelepanuväärne, et see tiitel tuli juba teist aastat järjest meie valda, sest 2001. aasta parim oli Hille Krusberg. **Sirje Sossi**

Suvepuhkus suvelaagris

Lastekaitse Liit pakub lapsevanematele võimalust osta tuusik lapsele või noorele looduskaunis ja eraldatud paigas Pivarootsis või Remnikul. Esimene asub mereranna ja teine Peipsi järve põhjakaldal. Mõlemad pakuvad lastele suvel kümne päeva jooksul mitmekülgset ja huvitavat tegevust.

Lastekaitse Liidu kõrval pakuvad lastele ja noortele laagreid mittetulundusühingud, kes on tegevuse kooskõlastanud noorte tervistava puhkuse riikliku programmiga. Tavaliselt kestab üks laagri vahetus 7–10 päeva ja laagripäeva hind on 100–150 krooni.

Täpsem info laagrisuve tegevuste, hinna ja võimaluste kohta on internetis www.noortelaagrid.edu.ee, Lastekaitse Liidu kodulehküljel ja samuti Karksi valla sotsiaaltöötajatel.

Maret Põder,
sotsiaaltöö vanemspetsialist

Kantripidu

16. mail oodatakse kantrisõpru Karksi-Nuia rahvamajja kantripeole. Külla tulevad tantsutrupp "Kantriina" Kärstnast ja tantsuansambel "Polero" Kilingi-Nõmmest. Eriti oodatud on kantrikostüümides pidulised. Stiilseim kantrikostüüm saab auhinna.

Peo algus on kell 20, pileti hind 40 krooni. Töötab baar. Pileteid võib ette tellida telefonil 31 137.

Sirje Sossi
Karksi-Nuia rahvamaja juhataja

Müüakse lilli

Ka sel aastal on Rahumäe kalmistu väravas müügil istutamiseks sobivaid lilli. Ettetellimisel suureõieline roosbegoonia. Müügil on kogu aeg erinevaid küünlaid. Info tel. 31 539 või 052 62 915.

Maire Sala

11. mail tähistatakse emadepäeva

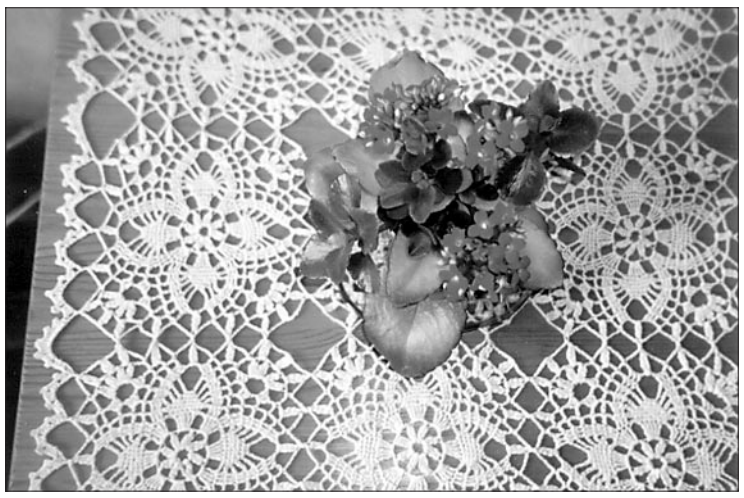

Kannikene emale

Mina, pisikene poju,
vaevalt nelja-aastane,
tulen aasalt, tulen koju,
tõttan vastu emale.

Emakene, memmekene,
nägin aasal liblikat.
Esimene kannikene
kasvas säälpool väravat.

Kulla-kulu-kallis ema,
kannikese panen ma
sinu tuppa õilmitsema,
memme tuba ehtima.

J. Oro "Hiir rätsepaks", Eesti Raamat, Tallinn 1967

Kuidas tasub põllumehel hääletada 14. septembri rahvahääletusel?

Aktiivsete ja edukate põllumeeste (aasta põllumehe valimisel antud intervjuud) arvates tasub hääletada Euroopa Liiduga ühinemise poolt peamiselt seepärast, et pärast ühinemist **tõuseb majanduslik stabiilsus.** Näiteks 1998/1999. aasta majanduskriisi ajal vähenesid Eesti põllumeeste müügisissetulekud keskmiselt 40 ja Euroopa Liidu farmeritel keskmiselt 3 protsenti.

2002. aastal vähenesid maailmaturu müügitingimuste halvenemise tõttu Eesti põllumajanduse sissetulekud esialgsetel andmetel 10,5 protsenti, mõnes tootmisharus, näiteks seakasvatuses on sissetulekud vähenenud enam kui kolmandiku võrra, Euroopa Liidus aga ainult 3 protsenti.

Euroopa Liiduga ühinemisel vabaneb Eesti siduvatest kohustustest Maailma Kaubandusorganisatsioonis, mille kohaselt Eesti ei saa rakendada kõiki turukorralduse meetmeid: tasakaalustavaid tolle riikide vastu, millega on sõlmitud vabakaubanduslepingud, ja eksporditoetusi, mida kasutavad ka niinimetatud liberaalse majandusega riigid.

Ebastabiilne majanduskeskkond halvab investeerimiskliimat. Eesti põllumajandusse on viimastel aastatel investeeritud brutolisandväärtuse kohta keskmiselt 2,5 korda vähem kui Euroopa Liidus keskmiselt.

Ühinemisel Euroopa Liiduga **suurenevad Eesti põllumajanduse sissetulekud** tänu liidu maksujõulisele turule ja turutoetustele 2007. aastaks, võrreldes 2002. aasta tasemega, **1,55 korda**. Nii väidab Euroopa Komisjoni analüüs. Mitteühinemise korral sissetulekud vähenevad jätkuvalt 12, sealhulgas loomakasvatuses 14 protsenti. **Eesti saab Euroopa Liidust turutoetusi 100 protsenti** liidu tasemel – 2004. aastal 360 ja 2005. aastal 570 miljonit krooni. Kui turutoetustele lisada aga 55 protsenti Euroopa Liidu otsetoetustest, siis suurenevad põllumehe sissetulekud ligi kaks korda.

Põllumehe võidust tarbija ei kaota. Eesti ja teiste Euroopa riikide teadlaste andmed näitavad, et toiduainete hinnad sõltuvad eelkõige tarbija ostujõust. Näiteks on Taanis nii keskmised sissetulekud kui ka toiduainete hinnad Euroopa Liidu keskmisest 20–25 protsenti kõrgemad, Kreekas ja Hispaanias aga 15–20 protsenti madalamad.

Tootja- ja tarbijahind pole üksüheses seoses. OECD andmete järgi tehtud analüüs näitab, et põllumajandussaaduste hindade allasurumisest, alates 1995. aastast kuni käesoleva ajani pole tarbijad võitnud.

Viimasel 6–7 aastal on rukki hind püsinud Eestis samal tasemel, leiva hind on tõusnud enam kui 50 protsenti. 2003. aastal surus aga näiteks Ukrainast imporditud rukki hind Eesti tootjahindu kolmandiku võrra alla, kuid leiva hind langes ainult 3 protsenti. **Loodetavasti Eesti avalikkus mõistab, et 3 protsenti tarbija kasu on kokkuvõttes kogu ühiskonnale kahjulik ja mõttetu, sest nii hävitatakse töökohti maal!**

Maaelu arengumeetmete kaudu on planeeritud Eestile 50 protsenti rohkem vahendeid kui liikmesmaadele. Meil on õigus otsustada, kuidas neid vahendeid kasutatakse. Kui osutub vajalikuks, võime sellest viiendiku suunata tootmise arenguks.

Sissetulekute kasv. Põllumajanduse töötasude tase on olnud taasiseseisvumise perioodil 40–50 protsenti riigi keskmisest madalamad. Sealjuures põllumajanduses on suur erinevus suurte ja väikeste talude palkades ning omanikutulude.

Euroopa Liidus tekib Eesti väiketalunikel, keda on enam kui pool talude arvust, võimalus saada mitmesuguseid toetusi: Euroopa Liidu nõuetega kohanemise toetus, elatustalu toetus, agrokeskkonna toetus jt. Nende kaudu saab suurendada sissetulekuid 2–3 korda.

Paraku vaatavad väiketalunikud (SaarPolli uurimus) **Euroopa Liiduga ühinemise perspektiivi kõrvalt ja hirmunult.** Nende arvates läheb majanduslik olukord ühinemisel veelgi halvemaks. Nad on kibestunud ja kaotanud usu tulevikku. Probleem on selles, kuidas luua nendega kontakti, õpetada kirjutama lihtsaid projekte ja taotlusi.

Väiketalunikud ei kasuta põllumajandusministeeriumi ning Eesti Talupidajate Keskliidu trükiseid ja internetti, kus kõik andmed on kättesaadavad. Nad ei käi ka seminaridel ja õppepäevadel. Nad kasutavad infoallikatena maakonna- ja vallalehti, raadiot ja TV-d, kuid nendest kanalitest saadud info ei ole olnud piisav.

Põllumajandusministeerium kavatseb saata maikuus igale talunikule otsepostitusega vajaliku info koju. Loodan siiski väga, et ka kohalikud lehed aitavad tulevikus põhjalikumalt selgitada, miks Eesti põllumehel on kasulik hääletada Euroopa Liiduga ühinemise poolt.

Tiit Tammsaar,
põllumajandusminister

MÕTTEID KOHALIKU HARIDUSE ÜMBER

Viibinud kahel haridusgrupi koosolekul ja arengukava koostamise seminaril, on hinge kriipima jäänud järgmised mõtted.

Haridusgrupi tööst võtavad osa valla haridusasutuste juhid ja teised haridustöötajad, mis on iseenesest täiesti loomulik. Nemad ju teavad-tunnevad oma ala ja soovivad kaasa rääkida selle arengus. Aga haridus vallas ei ole pelgalt koolijuhi, õpetaja ja kasvataja tarvis, see on eelkõige lapse ja tema vanemate jaoks.

• Milline on kohaliku hariduse tegelik tase?

• Mis on selle põhjus, et hariduse areng ei paku huvi (vähemalt avalikult) lapsevanematele?

• Kus on koolide hoolekogud? Kas nad üldse tegutsevad ja kuidas?

• Miks maksumaksjad, kes maksavad haridustöötajale palka, ei tunne huvi, mida nad selle raha eest saavad?

Püüan mõnele neist küsimustest vastata kui lapsevanem, kelle kolm last on Karksi-Nuias lõpetanud põhikooli (kõige noorem vaid 8 klassi) ning omandanud keskhariduse Pärnus ja Tartus.

Karksi-Nuia Gümnaasiumi põhikooli tase on ilmselt vabariigi keskmine, sest tublimad lõpetajad tulevad mujal keskhariduse omandamisega kenasti toime. Gümnaasiumilõpetaja taset näitab kõrgkooli pääsenute hulk ja sellega ei saa kiidelda.

◆ **Miks siis minnakse 15–16-aastaselt linnakooli, kui kodulinnas on kool?**

Muidugi seepärast, et omandada hea haridus ja pääseda kõrgkooli. Ei usu mina, et minnakse lihtsalt seiklema ja vabadust nautima. Elu kodust eemal on kallis ja psüühiliselt raske nii lapsele kui vanematele, kergelt neid otsuseid ei tehta.

Meie koolis on aineõpetajaid, kes teevad oma tööd hästi, tunnevad vastutust nii lapse aineomandamise kui üldise arengu eest. Aga meil on ka selliseid õpetajaid, kes vajavad töö tegemiseks tugevat juhtimist ja kontrolli, ning neidki, kes peaks koolist kaugelt mööda käima.

On õnneasi, millise pedagoogi kätte laps satub. Seepärast on raske ainete kaupa pingerida tekitada. Mõne õpetaja puhul tekkis tihti tunne, et tund on ette valmistamata, mõni ei saanud hakkama distsipliiniga, mõni hindas lapsi näo või ema-isa järgi, mõni õpetaja ei talunud mõtlevat noort isiksust, mõne kasvatusmeetodid olid värvikas illustratsioon pedagoogika ajaloo loengutele.

Mulle on jäänud mulje, et õpetajate tööd koolis ei juhita ega kontrollita piisavalt. Üks mu lastest ütles tabavalt: "Kes teeb, see teeb. Kes ei tee, sellega ei juhtu ka midagi." Lapsesuu ei valeta.

Õpetajate töö koordineerimatust tundsin isiklikult väga valusalt siis, kui tütre klassi õppeedukuse alusel jagati. Täiesti loogiline tundus, et parimad õpilased antakse parimate pedagoogide käe alla, aga seda ei juhtunud. Seepärast on raske mõista koolijuhi väidet, et töö tehakse tellija materjalist, paremaid tulemusi ei saagi tulla. Kui parim kangas viletsa rätsepa kätte usaldada, siis on koolijuhil õigus. Oskuslikuma juhtimise korral saaks parema tulemuse ka nende õpetajatega.

◆ **Kui palju huvitub kooli tööst lapsevanem ja mida ta üldse teha saab, kui mõni asi tundub vale?**

Igasugusel konfliktil on alati kaks osapoolt. Ehkki seaduslikud õigused on mõlemal poolel, kipub tegelik õigus tugevamale jääma. Õpilase ja kooli vastasseisu puhul on tugevam pool kool ja siin on vanema otsustada, kuidas käituda: kas võidelda oma õiguse eest või anda alla. Sageli on allaandmine targem, sest see säästab last edaspidisest terrorist. Lapse pisarad ei tohi olla võidu hind.

Mina ei ole midagi kuulnud Karksi-Nuia kooli hoolekogu tööst, ehkki minu lapsed on käinud selles koolis 15 aastat järjest. Hoolekogu peaks olema puhvriks kooli, kohaliku omavalitsuse ja lapsevanema vahel. Hoolekogu äärmiselt põhjalik ettekanne on näiteks ühes Tartu koolis iga õppeaasta alguse lastevanemate üldkoosoleku kavas ja sellele on eelnenud aasta tegusat tööd. Meie valla hariduse arengukava koostamise juurde pole kooli hoolekogu seni jõudnud.

◆ **Mille poolest erineb meie kool teistest koolidest?**

Minu lapsed on öelnud, et suhtumises.

Lapse häid tegusid tunnustatakse objektiivselt, õpetajad ei karda seda teha. Tunnustus on lapse arenguks hädavajalik. Nuia koolis tundus lapse avalik kiitmine tubli töö eest aga keelatud olevat, seevastu nõrgima tulemuse saaja pidi kogu klassile teada olema. Pidasin seda mulkide omapäraks ja püüdsin lapsi kodus kiita, kui nad seda väärt olid.

Väga tähtis on laste arvates ka see, et õpetaja innustaks neid iseseisvalt mõtlema ja olukordi oma sõnadega seletama. Tuima tuupimise eest hea hinde saamist ei pea ükski laps õigeks, kõik nad oskavad mõtelda.

Mõne aine õpetamise tase on madal ja teise kooli minnes peavad lapsed tegema ränka tööd, et kaaslastega sammu pidada. Põhikooli lõpetajal on see võimalus veel olemas, gümnaasiumilõpetaja jääb oma riigieksami punktidega lihtsalt kõrgkooli ukse taha.

◆ **Mida siis teha, et olukorda muuta?**

Eelkõige tunnistada ausalt, milline olukord tegelikult on. Kui vaatame elu ainult haridustöötaja pilguga, on pilt poolik. See on nagu kauplus, mis ehitatud-sisustatud müüja tarbeks, sest ostja huvid pole teada või ei arvestata nendega.

Hariduse kõige tähtsam eesmärk on anda kohalikele lastele hea gümnaasiumiharidus, mitte ainult korralik põhikoolitase. Muidu võib ajapikku juhtuda, et kohalikku gümnaasiumi minejaid polegi enam, sest võimekamad jätkavad neis koolides, mis tagavad kindla pääsu kõrgkooli, ülejäänud valivad kutsehariduse.

Hariduse ja vaimsuse tase ei tõuse pelgalt korras kooliruumide, raamatukogu ja kultuurimajaga, kui pole inimesi, kes seda rasket tööd teeksid ja kui pole kodusid, kes seda arengut toetaksid.

Kuni kool arvab, et kõik nende tehtu on kõige paremas korras ja kuni lapsevanem ei oska või ei julge rohkemat tahta, läheb kõik vaikselt vana rada.

Sellised mõtted tekkisid seoses Karksi-Nuia haridusega. Vallakodanikuna ei ole veel hilja kohaliku hariduse taset otsustavalt parandama hakata, lapsevanemana kahjuks küll.

Erika Krjutškova,
lapsevanem

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

16. aprilli istungil

◆ Kinnitati 2002. aasta valla eelarve kassalise täitmise aruanne: tulud 28 655 135 krooni, sellest riigieelarve eraldised 12 567 616 krooni ja maksud 12 271 424 krooni ning kulud 25 095 876 krooni. Kassaeelarve rahaliste vahendite jäägiks seisuga 31. detsember 2002 kinnitati 3 559 259 krooni.

◆ Tehti muudatus valla 2003. aasta eelarves seoses uute eelarveklassifikaatorite kehtestamisega ja kinnitati muudetud eelarve.

◆ Otsustati osta erivajadustega isikute hoolekandeteenuse jaoks Polli Lasteaed-Hooldekodus toetatud teenuse pakkumise otstarbeks korter Uus t. 4–10 Polli külas. Ostuhinnaks määrati kuni 18 000 krooni.

Reservfondist eraldati lasteaed-hooldekodule 20 000 krooni korteri ostuks ja 50 000 krooni ruumide remondiks.

◆ Rahvakohtunike nimetamise komisjoni valiti Karksi Vallavolikogu esindajana Heino Luik.

Karksi Vallavolikogu valis rahvakohtuniku kandidaatideks Heiki Arro, Jevgeni Fomitševi, Malle Metsa, Heino Luige ja Urmas Villbachi.

KARKSI VALLAVALITSUSES

7. aprilli istungil

◆ Arutati Karksi valla 2002. aasta eelarve täitmise aruannet ja otsustati see esitada volikogule kinnitamiseks.

◆ Kinnitati õigusvastaselt võõrandatud maa maksumus ja määrati kompensatsiooni Salu A-436 talumaa 6,67 ha eest 41 749 EVP-krooni Kalju Ümarikule.

◆ Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks ja kinnitati piiriplaanid: Vello Ümarik, Kalju Ümarik ja Virve Saagim – hoonete juurde Ärikülas ligikaudu 1 ha elamumaad; Janek Kiisler – hoonete juurde Lilli külas 1,5 ha elamumaad; Kaupo Kuhlap – hoonete juurde Univere külas ligikaudu 24 ha maad.

◆ Otsustati tagastada õigusvastaselt võõrandatud maa: Olavi Israel – Karutoosi katastriüksus Sudiste külas 12,54 ha; Jaan Kaasik – Murasoo katastriüksus Ärikülas 5,45 ha.

◆ Otsustati esitada volikogule otsuse eelnõu eluruumi ostmise kohta Polli hooldekodu juurde erivajadustega isikute hoolekandeteenuse rakendamiseks ning reservfondist raha eraldamiseks korteri ostuks ja ruumide remondiks.

◆ Arutati õiguslikel alustel põhineva töötute iseseisvale toimetulekule suunatud programmi ja töötute kutsumist hädaabitöödel.

◆ Arutati esimesel lugemisel eluruumi või selle kasutusõigust mitteomavate, samuti elamistingimuste parandamisel abi vajavate isikute arvestuse korda.

◆ Arutati õppe- ja kasvatustöö korraldust valla koolides. Otsustati 5. mai istungil ära kuulata koolijuhtide ettekanded, kuidas tagatakse õpilaste edasijõudmine.

23. aprilli istungil

◆ Määrati ühekordne sotsiaaltoetus 10 raskesse majanduslikku olukorda sattunud isikule kokku 3875 krooni ja toimetulekutoetus 113 isikule kokku 98 771 krooni.

◆ Otsustati Anda Urve Kadakule garantiikiri kohamaksu tasumiseks Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskusesse.

◆ Arutati OÜ "Tiina KT" avaldust Pärnu mnt. 17 tasuta üleandmisest kohalikule omavalitsusele eakate päevakeskuseks, käsitöökojaks ja poeks, kui vald investeerib maja remontimisse. Otsustati projekti mitte toetada.

◆ Täiendati Karksi-Nuia Postkontorile antud kauplemisluba pakendatud toidukaubaga. Anti jaekaubanduse kiirtoitlustuse luba Anne Margi kauplusele "Anne Äri" Pärnu mnt. 9 ja anti ka alkohoolsete jookide müügi õigus.

◆ Otsustati esitada taotlus ühistatud vara kompenseerimiseks riigi poolt Mall Orrule Kõrgemäe sovhoosi reformikomisjoni arvestatud ühistatud vara eest 4666 EVP-krooni.

◆ Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks ja kinnitati piiriplaanid: sihtasutus Viljandi Haigla Suuga külas ligikaudu 0,6 ha tootmismaad (nimeks jääb Meieri); Urmas Suurpuu Morna külas ligikaudu 24 ha maatulundusmaad (nimi Vana-Umbaru); Karksi vald (43,36%), Elvi Vister (796/3275), Rein Vister (616/3275) ja Marek Hallik (443/3275) Teeääre elamu juurde korteriomandi seadmiseks 0,4 ha ulatuses.

◆ Otsustati tagastada õigusvastaselt võõrandatud maa: Lehte Karu – Murase katastriüksus Ärikülas 67,44 ha.

◆ Nõustuti katastriüksuse nime muutmisega kinnistu jagamisel: Kissa kinnistu omaniku Kaupo Türki I kinnistu Kissa 3,02 ha Morna külas (maatulundusmaa), II kinnistu Kissametsa – 41,88 ha Morna külas (maatulundusmaa); Nuutsaku kinnistu omaniku Heino Varese I kinnistu Nuutsaku 22,2 ha Tuhalaane külas (maatulundusmaa), II kinnistu Nuutsaku-Metsa 16,5 ha (koosneb II maatükk 5,9 ha Tuhalaane külas, IV maatükk 5,1 ha Muri külas, V maatükk 5,5 ha Muri külas); Metsanurga kinnistu omaniku Rudo Puksi I kinnistu Lesta 6,25 ha Tuhalaane külas (maatulundusmaa), II kinnistu Metsanurga 36,71 ha Tuhalaane külas (maatulundusmaa), III kinnistu Kopra kü 3,03 ha Tuhalaane külas (maatulundusmaa).

◆ Nõustuti Karksi-Nuias Lilli tee 14 kinnistu jagamisega kaheks iseseisvaks kinnistuks: Lilli tee 14 (kv. nr. 41, kr. nr. 1), pindala 7209 m² (tootmishoonete maa – Th), Lilli tee 14b (kv. 41m kr. 1b), pindala 3102 m² (tootmismaa).

◆ Nõustuti maa riigi omandisse jätmisega Karksi-Nuias, Pärnu mnt. 6a (sidehoone), krundi suurus 921 m².

MÕTTEID ROSLAGENI RANNALT

Möödunud aasta oktoobris käivitunud Läti ja Eesti ühisprojektis "Turismiarenduse tulipunkt Läti ja Eesti piiriäärses regioonis" osalevad 15 omavalitsust Põhja-Läti Valmiera rajoonist ja 3 Lõuna-Viljandimaalt: Karksi vald, Abja vald ja Mõisaküla linn.

Projekti vedajad korraldasid aprilli teisel nädalal õppereisi Rootsi Roslageni piirkonda, kuhu kuuluvad neli Stockholmist põhja poole jäävat kommuuni: Vaxholm, Österaker, Norrtälje ja Östhammer. Reisil käis omavalitsuse töötajaid, turismiarendusega tegelejaid ja ettevõtjaid. Programm oli koostatud nii, et vaatamist-kuulamist jagus kõigile.

Reisi Rootsi-poolne korraldaja Monika Söderman oli programmi koostamisega kõvasti vaeva näinud. Ta kasutas ära kõik võimalused sealse elu tutvustamiseks.

Oma majutuspaika Marholmeni saarele jõudes ei kiirustanud me kõigepealt kohvreid lahti pakkima, vaid saime põhjaliku ülevaate saare ajaloost alates üle-eelmisest sajandist kuni tänapäevani. Sellel 27 hektari suurusel saarel osatakse täna pakkuda esmaklassilist majutust, toitlustamist, konverentsiteenust ja aktiivse puhkamise võimalusi. Nii ei möödunud sellel reisil ühtegi kohvipausi, ilma et selle koha omanik poleks meile seletanud, kuidas ja mis motiividel ta oma ettevõtlusega alustas ja kuidas suudab konkurentsis püsida.

Sellistel reisidel avaldavad muljet just asjad, mille kohta enamik inimesi ütleks, et see pole võimalik. Hullumeelseks võiks ju esmapilgul pidada õpetajast taluperenaise ideed eraldada üks osa hobusetallist riidepoeks. Vähe sellest, riided on imporditud valdavalt Inglismaalt ja Prantsusmaalt ja hinnad ületavad keskmise rootslase ostujõu. Tänaseks on ta suutnud oskusliku müügi- ja reklaamitööga leida endale piisavalt kliente, kes sõidavad tema juurde riideid ostma ka sadade kilomeetrite kauguselt. Ta on suutnud luua oma kauplusteketi: Rootsis on 11 ja Soomes 2 müügikohta.

Tavaline pole ka maapiirkonnas kohata vanasse viljaaita rajatud käsitöökaubamaja. Kahel korrusel pakutakse kõike hubase kodu sisustamiseks. Müüdav kaup pole sugugi ainult kohalikku päritolu. Seal võis kohata ka Eestis kootud linaseid kangaid ja sepistatud küünlajalgu. Müügil olid ka idamaine punutud mööbel ja lõunamaadest pärit kapid.

Furusundi saarel külastasime keraamikatöökoda. Austriast pärit meister ei kurtnud selle üle, et kliente jagub vaid suvekuudeks. Pigem nautis ta rahu, mis saarel valitseb, ja tegeleb innukalt loometööga. Selles töökojas nägime esimest korda sinisel taustal valget lindu kujutavat märki, mis on omamoodi kvaliteedimärk pakutavale kaubale või teenusele.

Nende märkide omistamine ettevõtetele sai alguse Euroopa Liidu finantseeritud projektist „Skäärialade maitse". Projekti on kaasatud peale Roslageni rannikuala ka Ahvenamaa ja Edela-Soome rannik.

Kuidas on võimalik ühendada hobid ja töö, nägime turismitalus, kus kõigist peremehe harrastustest võisid osa saada ka külastajad. Talus pakuti jahipidamise võimalust 180 hektari suurusel aiaga piiratud alal, on autod ja rada rallikrossihuvilistele ning 70 hektari suurune golfiväljak. Lisaks olid loodud toitlustamis- ja majutusvõimalused.

Enamik ettevõtteid, kus me käisime, oli vanades hoonetes, tihti suisa muinsuskaitse alustes. Tekkis tahtmatult palju küsimusi Euroopa Liidu normatiividega toimetulemise teemal. Omanike jutust selgus, et palju on investeeritud eelkõige sinna, kuhu külastajate pilk ei ulatu. Näiteks on saja-aastases puumajas tipptasemel köögitehnika ja ventilatsioon, söögisaalis on tunda aga möödunud aegade hõngu: igal toolil on oma lugu ja eri värvi katteriie.

Sügava mulje jättis see, millise entusiasmiga tegeldakse oma rahva traditsioonide ja ajaloolise pärandi säilitamisega. Nii saime Singö saarel kuulda, kuidas inimesed ühiskondlikel alustel moodustasid seltsi ja ostsid kohalikult omavalitsuselt taastamiseks vana talukoha. Selle koha ostmiseks ja ka edaspidisteks taastus- ja ülalpidamiskuludeks kuuluv raha tuleb seltsi liikmemaksudest ja käsitöömüügist.

Selts tegeleb palju ka lastele käsitööoskuste õpetamisega ja saab sellepärast toetust kohalikult omavalitsuselt. Lastega tegelemine on tähtsal kohal veel Storholmenis, kus grupp hakkajaid naisi on loonud ajaloolise viikingite küla. Suvel toimetatakse seal täpselt nagu vanasti: valmistatakse süüa, kootakse kangast, valmistatakse paate, ehitatakse hooneid ja puhatakse vanade traditsioonide järgi.

Paljud turismiteenust pakkuvad kämpingud ja konverentsikeskused on kohalik omavalitsus andnud eraettevõtjale pikaks ajaks, näiteks 20–30 aastaks rendile. Selles piirkonnas toimis väga hästi süsteem, milles soovitati teist läheduses olevat turismiteenust pakkuvat ettevõtet juhul, kui enda külalistekohad olid hõivatud. Kui klient soovis jääda naabri juurde, siis sai soovitaja kokkulepitud protsendi (näiteks 10%) kliendi pealt endale.

Reisil nähtu ja kuuldu põhjal võib väita, et hea tahtmise korral pole miski võimatu. Kui teeme seda, mis meile tõesti meeldib, leidub kindlasti ka inimesi, kes oskavad seda tööd hinnata.

Piret Kask,
projekti Eesti-poolne koordinaator
Aule Kikas,
Mõisaküla linnapea

Ugala vabaõhulavastus "Neetud talu" mängitakse Maiel

Etendused on 6. juunil kell 19 (esietendus), 7., 8., 14., 15. juunil ning 16., 17., 23., 24. augustil kell 16, 22. augustil kell 19.

Lavastaja, laulu- ja pillilugude väljanoppija on Katri Kaasik-Aaslav, muusikajuht Celia Roose ja kunstnik Krista Tool. Peaosas Ott Aardam. Mängivad Tõnu Tepandi (külalisena), Meelis Rämmeld, Kata-Riina Luide, Kadri Lepp, Carita Vaikjärv, Margus Vaher, Luule Komissarov, Peeter Jürgens ja Enn Kose.

Lavastusest oli juttu märtsikuu "Karksi Sõnas". Täna räägime sellest, mis etenduspaigal veel toimub.

Nimelt pakume Karksi valla rahvale võimalust laadal müüa oma käsitöid. Müügikorraldusega tegelevad Riina Hupponen, Anneli Soopan ja Asta Jaaksoo (tel. 32 736 ja 056 681 792).

Toitlustamise osas on soov, et ettevõtjad pakuksid teatrikülastajatele ainult rahvustoite ja -jooke. Toitlustamisega tegelevad ettevõtjad Anne Mark ja Mall Sikk, teavet saab Leili Naelalt telefonil 31 602, 056 958 776.

Pärast etendust toimub ka simman kohalike rahvatantsurühmade ja rahvamuusikute eestvedamisel. Seda korraldavad Sirje Sossi (tel. 31 137, 050 43 946), Lille-Astra Arraste ja Anneli Arraste. Kokku peakski sündima üks tõeline rahvapidu.

Piletite ettetellimine telefonil 34 617 ja 050 87 625, Linda Arro. Piletite väljaostmine Piletipunkti müügikohtades üle Eesti ja üks tund enne etenduse algust kohapeal.

Meeldivaid kohtumisi Maiel!

Linda-Maria Arro,
lavastuse "Neetud talu"
projektijuht

KEVADMÕTTEID

Talvise lume sulamine toob otsekui filmi ilmutamine fotolaboris ilmsiks talvel ülekäe tehtu ja sügisel tegemata jäetu. Tulevad nähtavale koristamata lehekiht, niitmata jäänud rohukulu ja muidugi kõik see, mis varjava lumevaiba peitu heidetud. Kõige selle rämpsu koristamiseks ja kõrvaldamiseks kulub hulk ettevõtlikkust ja aega, millest paraku puudugi tuleb, ja muist sodi jääbki rohuga üle kasvamist ootama.

"Saagi" kõrvaldamiseks kasutatakse teadupärast mitmeid mooduseid: kõdunevad materjalid kuhjatakse komposteeruma, läkitatakse prügimäele või põletatakse. Esimene viis on küll kiiduväärt (mullaviljakuse parandamiseks), ent töömahukas, viimane aga üsna laiduväärt: tekib palju süsihappegaasi, mis varakevadel jääb taimede poolt sidumata ja siirdub atmosfääri, andes kliima globaalsele soojenemisele oma osa – kuigi imeväikese, aga merigi koosneb ju tilkadest; lõkkesse heidetud plastmassidest lisandub õhku kahjulikke kloori- ja lämmastikühendeid ning naabreid ja möödakäijaidki häiritakse suitsu ja tossuga, eriti asulates. Muidugi pihkub süsihappe- ja muidki gaase ka komposti kõdunemisel, kuid sellal on taimed juba aktiivsed.

Rohkesti pahandust teeb kulupõletamine, milleks aasta-aastalt niitmata jäävad endised heina- ja põllumaad aina laiemalt "võimalust" pakuvad. Paljudest poisikestest ja mõnest täisinimesestki saavad kevadel lausa püromaanid, kes teo tagajärgedele mõtlemata või oma tulekustutamise võimeid üle hinnates rohukulu lõõmama pistavad. On küll kõigile teada juhtumeid, mil tuli jõudis hoonete või elamutenigi, paisus hektareid metsa neelanud palanguks jne., ent ikka käib tikutõmbamine mõtlemisest ees.

Eesti Päästeamet pani mullu kulupõlengute kustutamisel magama üle miljoni krooni. Minu nooruses, poole sajandi eest, oli kodudes kevadel alatasa jutuks, millist kahju kulu põletamisest johtub, ka elusolendite – putukate-mutukate, siilide, jänesepoegade ja linnupesade piinarikkast hukkumisest tulemöllus. (Pisut lubatavam on kulu "pürotehniline" hävitamine alles külmunud maapinna puhul, mil selgrootud on veel peiteseisundis.)

Tänavu loobus maanteeamet juba tavaks saanud teeäärte koristamisest – kaua sa ikka sõelaga vett kannad! Aga autodes, näib nii, jagub üha vähem ruumi maiustusepaberite, tühjaks saanud pudelite ja muu prahi hoidmiseks bensiinijaama või koduse prügikastini – kõik ülearune lendab aknast välja… Ja jalamehedki, eelkõige koolilapsed, ei pea võimalikuks kasutuid pakendeid endaga kaasas kanda lähima prahipanilani. Suitsetajad viskavad maha nii tikuotsad kui ka konid, isegi sigaretipakendid. Muide, eelmise Riigikogu ajal kehtestatud suitsetamist reguleerivast seadusest, mis keelas tubakapõletamise avalikes kohtades, seega ka tänavatel, ei tea ega pea kinni keegi; selle asemel räägib majandusminister, kes toona hääletas selle seaduse vastuvõtmise poolt, jälle vastavate piirangute vajadusest.

Prahti maha loopimast ei loobuta ka looduses ja kaitsealadel. Hiljuti Teringi raba laudteel matkanud külalised Soomest märkasid kindlasti selle ääres vedelevaid kompvekipabereid ja paari koka- või õllepudelit. Paljud läänemaade loodusesõbrad korjavad hoolimatute inimeste maha visatud prahi meilgi viibides üles ja viivad prügiurni – mul on tulnud mitmelgi korral kolleegide-külaliste ees piinlikkust tunda. *A propos* – ega neid urne eriti tihti näegi; veel mõnikümmend aastat tagasi pidi iga majaomanik tänavaäärse seina külge kinnitama sellise plekknõu. Neid kasutati, sest vastasel puhul kutsus keegi lähedalolija prahi maha viskajat korrale; politseikordnik võis hooletut trahvidagi.

Ka nüüd on enamuses kultuurriikides see "kapitalistlik igand" säilinud. Hoiatussildid manitsevad: *"You litter, you pay!"* – sa prügistad, sa maksad! Iga mahavisatud koni eest 20 dollarit või eurot (näe, jälle eurovastalistel inimvabadust häirimise asjus üks argument juures…).

Aprilli keskel Karksis peetud turismiteenuste seminaril arutati ka valla tunnuslauset matkajatele. Kui aga eeltaunitud seigad jätkuvad, siis ei tule ju kõne allagi külastajatele pakkuda loosungeid nagu "Mulgimaa puhas loodus puhkuse veetmiseks loodud", "Karksi orud, Karksi mäed – tule siia, siis sa näed" või muid peibutussõnu.

Kevadel loogem-löögem kord majja, kord õuele, kord kõikjale oma ümbrusesse!

Olav Renno,
loodusetundja

Kuidas erastatakse vaba metsamaad uue seadusparanduse järgi

Järjekordne maareformiseaduse muutmise seadus (vastu võetud 12. veebruaril ja jõustunud 15. märtsil 2003) võimaldab jälle vabasid metsamaid erastama hakata, kuid veidi teistel alustel kui eelmine kord.

Vallavalitsus selgitab välja vabade metsamaade pindala, piiritleb plaanil erastamisele kuuluvad maatükid, iga piiritletud maatükk registreeritakse numbriga ja üks eksemplar kogu materjalist edastatakse 1. septembriks maavanemale, teine jääb omavalitsusse avalikuks tutvumiseks.

Maavanem annab loa või keeldub sellisel kujul erastamisest ühe kuu jooksul, teatades sellest vallale.

Maavanemalt loa saamisel toimub maatükkide plaanide ja registreerimislehe avalik väljapanek, mis kestab üks kuu (teade avaliku väljapaneku kestuse kohta avaldatakse maakonnalehes).

Avaldusi võib esitada kuu jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppu. Avalduse saab esitada äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtja, kes tegeleb kohaliku omavalitsuse territooriumil põllumajandusliku tootmise või metsamajandusega.

Metsamajandusega tegeleja on isik, kellel on meie vallas metsamaad koos kasvava metsaga ning kes on selles teinud hooldustöid või asunud täitma metsa uuendamise kohustust. Avaldusele tuleb lisada äriregistri materjalid ja passi koopia. Põllumajandusega tegeleja on isik, kes saab tulu põllumajandussaaduste või nendest valmistatud toodete müügist ning tal on õiguslikul alusel tootmiseks vajalikku maad.

Nimetatud isikud võivad esitada ühise avalduse vaba metsamaa erastamiseks kaasomandisse. Kaasomanikel on õigus kokku erastada metsamaad käesoleva seaduses sätestatud piirmäära ulatuses, mis on 20 hektarit (maakorralduse nõuetest tulenevalt võib erastatava maa pindala olla kuni 10 ha suurem).

Kui avaldused esitatud, koostab vallavalitsus erastamise taotlejate nimekirja, mille avalik väljapanek kestab 10 kalendripäeva (teade avaldatakse maakonnalehes). Kui ühte maatükki taotleb mitu isikut ja nad kohaliku omavalitsuse määratud tähtajaks kokku ei lepi, otsustab volikogu, kes maa erastamise õiguse saab. Volikogu võib eelistada isikut, kelle kinnistuga erastatav maa piirneb, seejärel põllumajandusliku tootmisega tegelejat ja seejärel isikut, kelle omandis on taotlejatest kõige vähem metsamaad.

Volikogu peab kinnitama metsamaa erastajate nimekirja hiljemalt 2004. aasta 1.aprillil.

Volikogu kinnitatavasse nimekirja ei kanta isikuid, kes on viimase 10 aasta jooksul müünud enda omandis olnud metsamaad, välja arvatud abikaasale, alanejatele sugulastele ja vanematele, või kui taotleti metsamaa müügiga selle otstarbekat kasutamist, kes pole enda omandis olevat metsa uuendanud või kelle omandis on rohkem kui 100 ha metsamaad.

Kõnesoleva seaduse alusel metsamaad erastanud isik ei või seda maad müüa enne väljaostuhinna täielikku tasumist, kuid mitte enne viie aasta möödumist (välja arvatud lähedastele sugulastele). Samuti ei tohi erastaja seada sellele maale kasutusvaldust 10 aasta jooksul.

Sama seaduse muudatustega võeti vastu ka maa ostueesõigusega erastamise avalduste esitamise lõpptähtaeg, mis on 31. detsember 2003. Hiljem saavad esitada ainult need, kes omandavad hoone vallasasjana (siis kolme kuu jooksul).

Maaja Kass,
maakorraldaja

Sõnumeid

Kõlas kahe mehe muusika

Arvan, et need nimed – Valter Ojakäär ja Uno Naissoo – on tuttavad paljudele. 2. aprilli õhtupoolikul oli meeldiv võimalus neid heliloojaid veelgi põhjalikumalt tundma õppida.

Karksi-Nuia Muusikakoolis tähistati Valter Ojakääru 80. ja Uno Naissoo 75. juubelit. Vello Ainsalu tutvustas nende elu ja loomingut. Esinejate-kuulajate seast oli nii mõnigi ise Naissoo või Ojakääruga kohtunud ning jagas oma mälestusi.

Kõlasid nende heliloojate tõepoolest head laulud ja pillilood mitmetelt esinejatelt.

Alustuseks lõi rõõmsa meeleolu õpetaja Ants Sombri puhkpilliansambel, kus mängisid muusikakooli õpilased, vilistlased ja õpetajad. Laule esitasid kitarriõpetaja Kalev Saarva, noored solistid Anu Salujärv ja külaline Olustverest Piret Andresson.

Kuulasime veel kitarripala Aare Paluoja esituses ning rahvalikuma koega loomingut tutvustas ansambel "Lustipill".

Muusikakooli pere kostitas esinejaid ja külalisi puuviljade ja jookidega, mis lisasid õhtule hubasust ja mõnusat meeleolu.

Muusikakoolis on regulaarselt korraldatud heliloojaid tutvustavaid loeng-kontserte. Need on mõeldud kõigile huvilistele.

Järgmine kord tulge ise ka kuulama, muusika teeb meele rõõmsaks.

Anneli Veevo

Kevadpühad gümnaasiumis

14.–17. aprillini oli koolis vaikne nädal. Püüdsime olla hästi head ja vaiksed lapsed. Esmaspäeval rääkisime eesti keele tunnis lihavõttepühadest, millega lõppes 40 päeva kestnud paast. Paastuaeg algas päev pärast vastlapäeva. Siis ei tohtinud liha süüa.

Teisipäeval käisime koos 1. ja 2b klassi õpilastega Lillis lihavõttemaal. Seal värvisime mune, valmistasime kaarti ja aknakaunistust ning laulsime laulu "Me pühiks mune värvime". Väga hästi tuli välja, olime tublid. Lõpuks saime kiikuda suurel kiigel.

Neljapäeval toimus koolis lihavõttehommik. Lapsed laulsid ja lugesid kevadluuletusi, huvijuht rääkis kevadpühadest. Neid nimetatakse veel lihavõteteks, munadepühadeks, kiigepühadeks ja ülestõusmispühadeks. Pärast pühi näitasid lapsed enda kaunistatud mune näitusel "Kaunimad lihavõttemunad". Muna ja jänes on lihavõttepühade sümbolid, sest need tähendavad sigivust ja elu algust.

Siret Sarv,
2a klassi õpilane

"Kevadjorin 2003"

10. aprillil lõppes lõppvõistlusega Karksi-Nuia Gümnaasiumis nädala väldanud lauluvõistlus.

Finaali pääses 17 tublimat lauljat, neist parimateks tunnistati 1.–3. klassini Kärt Leppik (I), Kätlin Jürisaar ja Klaid Melnikov (II–III), 3.–4. klassini Ester Vister (I), Annika Pilt (II) ja Epp Elias (III) ning 10.–12. klassini Kaidi Toompalu (I) ja Piret Veevo (II). Lauljaid juhendasid õpetajad Helle Ilves ja Syrle Eesik. Jorisemiseni järgmisel aastal!

Ülle Roomets

Munadepühad Lillis

16. aprillil käisin koos vennaga Lillis "munamaal". Seal oli väga tore. Vaatasime etendust, mis rääkis jänesest, kes kaotas ära oma vanemad ja ei osanud koju minna. Konn kutsus jänkut kivide peale kargama, aga jänes libastus ja kukkus vette. Appi tuli koer, kes tõmbas jänku veest välja ja aitas tal vanemad üles otsida.

Pärast etendust näitas jänes Kimmo mustkunstitrikke. Ta võttis ühe palli, kaotas selle ära ja võttis selle pärast ühe poisi kapuutsist välja. Veel näitas ta kaarditrikke. Kimmo oli ka spordijänes, kes õpetas "kiigekargamist".

Jänkumemm Hille õpetas ilusaid lihavõttekaarte tegema. Peajänes Alli aitas teha vahvaid aknakaunistusi. Jänkumamma Pille valvsa pilgi all said kõik munad värvilise pühadekuue.

Kuigi lihavõttemaad on Lillis peetud juba neli aastat ja mina olen neist kõigist osa võtnud, leiab seal alati uudset ja põnevat tegevust.

Vahva, et on selline mõnus koht ja toredad inimesed, kes alati midagi lõbusat ja õpetlikku oskavad laste jaoks välja mõelda.

Valdis Vilumets,
Karksi-Nuia Gümnaasiumi 5b klassi õpilane

● **Mudilased Lillis lihavõttemaal.** ALLI LAANDE foto

Tulge Kitzbergi päevale!

10. mail kell 10 toimub Halliste kalmistul Kitzbergi päev, mille on ette valmistanud Muinsuskaitseamet, Eesti Looduskaitse Seltsi Kitzbergi osakond ja Kitzbergi Sõprade Selts.

Kella 10–11 on korrastustööd kalmistul, juhendavad Rein Mägi ja Endel Suur. Kell 11 teeb sissejuhatuse Muinsuskaitseameti inspektor Anne Kivi. Seejärel tehakse peaaegu kaks tundi praktilist tööd hauatähiste restaureerimisel ja hooldamisel. Juhendavad Paul Uibopuu ja Ilme Mäesalu.

Kella 13–14 on piknik. Sel ajal juhendavad vestlusringi Toivo Univer ja Maire Sala.

Kella 14–15 jutustab hauatähistest Mulgimaa kalmistutel Heiki Pärdi. Andres Ehapalu (Ekbaum) tutvustab Halliste kalmistukultuuri ja Aksel Tiideberg mõisnike rahupaiku Halliste kalmistul. Mälestusi Kitzbergist jutustab Asta Jaaksoo. Päev lõpeb natuke enne kella viit.

● **August Kitzbergi vanemate hauaplats Halliste kalmistul Stackelbergide vana kabeli ees.** JAAN LAURI foto

Bbuss alustab Pollist sõitu kell 9, järgnevad Karksi, Karksi-Nuia, Pöögle, Abja ja Halliste. Sõit on tasuta. Kaasa võtta mõni vahend korrastustöödeks ja piknikukorv.

Asta Jaaksoo,
Kitzbergi Sõprade Seltsi esimees

Narkonõukogu kinnitas uue tegevuskava

Viljandi maakonna narkonõukogu võttis vastu eelarve ning kinnitas oma tänavuse tegevuskava. Eelarve suurus on 90 000 krooni, mis saadakse riiklikult alkoholismi ja narkomaania ennetamise programmilt.

Üks narkonõukogu uusi ettevõtmisi on tänavu laste huviringide internetipõhise päringuprogrammi koostamine. Selle eesmärk on ühte kohta koguda info kõikides omavalitsustes koos käivate ringide kohta. Nende kohta praegu ühtset ülevaadet pole leida võimalik.

Jätkuvad ka varasematel aastatel alguse saanud koolitused, nagu 3.–5. klassidele suunatud projekt "Valik on sinu", mis keskendub sõltuvusainete ennetamisele.

Terviseõpetajatele korraldatakse ka sellel aastal teabepäevi, samuti on tulekul vallajuhtidele mõeldud seminar. Nõukogu annab välja ka Viljandimaa narkoennetustöö preemiat.

Erinevatest spetsialistidest ja asjatundjatest koosneva narkonõukogu eesmärgiks on aktiviseerida maakondlikku narkomaaniavastast võitlust. Narkonõukogu esimees on maakonnaarst Henn Sepp. Nõukogusse kuuluvad ka Viljandi Politseiprefektuuri ja omavalitsuste esindajad.

Elo Paap

"Vaata maailma!"

Ajavool on kandnud märkamatult ja võib-olla liiga kiiresti aega, mis on täis pidevat muutumist. Tahaksid kõige uuega sammu pidada. Ent kuidas? Appi tuleb sihtasutus "Vaata Maailma": pakume tasuta kaks päevast arvutikoolitust.

Osalemine ei eelda eelnevat arvuti kasutamise oskust. Algkoolitus on mõeldud kõigile täiskasvanutele, kel pole seni olnud võimalust, otsest vajadust või julgust arvutit ja internetti kasutada.

Koolitust saab kahel päeval, kummalgi 4 tundi. Esimeses osas õpetatakse käsitlema arvutit ja arvutihiirt kuni dokumentide loomiseni. Teises osas keskendutakse interneti ammendamatute võimaluste esmasele tutvustamisele. Iga koolituse läbinu saab põhjaliku käsiraamatu ja õpitu kohta tunnistuse.

Hakkama saab igaüks. Eesmärk on, et igaüks suudaks vajadusel iseseisvalt arvutiga töötada ja tasapisi ise edasi õppida. Meie kursuste kogemused näitavad, et kui inimesed ületavad esimese kohmetuse, läheb neil edasine väga hõlpsasti.

"Vaata Maailma" arvutikursustele saab registreerida iga päev, helistades telefonil (0) 6 696 222. Kõne puhul mis tahes Eesti nurgast kehtib tavatariif. Registreeruja peab ütlema oma nime, isikukoodi ja kontakttelefoni numbri. Saab valida, kus ja mis ajal koolitust saada.

Lähimad koolituskohad on Abja Gümnaasium (Tiia Riet), Karksi-Nuia Gümnaasium (Karin Valksaare) ja Mõisaküla Keskkool (Aimar Kikas).

Halje Siimon,
Viljandimaa õpetaja-koordinaator

● **"Kevadjorina" lauljad.** MARGUS MÕISAVALLA foto

● Karjalaskejooksule – läks!

● Õpetajad jürijooksul. KARIN VALKSAARE fotod

Kodukoht ühendab

On teada tõsiasi, et Karksi vallas on sport olnud läbi aegade au sees. Praegugi tegutseb hulga spordiklubisid ja üksikharrastajaid. On ka palju neid, kes on saanud spordipisiku siit, kuid eri põhjustel viibivad oma koduvallast eemal.

Möödunud sügisel registreeriti Tallinnas üks väga omapärane spordiklubi, mille nimeks sai "Klavis". Klubi ainulaadsus seisneb selles, et kõik selle liikmed ja tegemistes osalejad on pärit Karksi vallast. Spordiklubi "Klavis" ja Karksi kant ühendavad Tallinnas õppivaid ja töötavaid spordiharrastajaid. On ka neid, kes aastaid tagasi maalt pealinna elama läinud ja osalevad nüüd koos oma lastega klubi tegevuses. Seal saavad nad end ühtlasi kurssi viia Karksi praeguse eluga.

Klubi tegevus sai alguse osaühingu "Klavis" entusiastlike meeste eestvedamisel. "Klavis" on registreeritud Karksi vallas, kuid tegutseb Tallinnas. Vineerimüügiga tegeleva ettevõtte juhataja Guido Taliaru on leidnud vahendeid ka klubi toetamiseks. Üks suuremaid sponsoreid on ka Kaupo Kuhlap, kes samuti pärineb Karksi vallast.

Tänu toetajatele ja liikmetele, kes regulaarselt tasuvad klubi makse, on võimalus korraldada pallimängutreeninguid ja osa võtta võistlustest.

Spordiklubi "Klavis" osales sel hooajal Eesti korvpallimeistrivõistluste kolmandas liigas, kus pääseti finaalturniirile. Suvel on plaanis tegelda jalgpalli ja tänavakorvpalliga.

Kuigi spordis seatakse tähtsale kohale tulemus, on "Klavis" eelkõige koht, kus omakandimehed saavad sõbralikus ja muhedas õhkkonnas sportlikult aega veeta.

Praegu on aktiivseid osalejaid kahekümne mehe ringis. Kui on huvi klubiga liituda või seda toetada, palun võtta ühendust.

Jüri Keerd

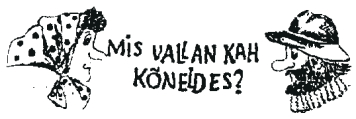

"Täo ei taha ilma mitte lämmes minnä. Aig oles külüme akate. Kas siul, Juuli, om juba midägi külüt?"

"Ei viil. Korjasi aia tagant prahti ja pudelisi, tiiviir tõisi talve joosul täis pillut. Muudku sõidave müüdä ja loobive aknest vällä."

"Sii om jah irmus rumal küll, aga nii annap kik ärä korjate. Miu maa veeren akas sii kuulus karuputk kasume. Me es tää ka kigepäält, mis sii om. Nii illus ja lihav kasvi. Kui sügüse ärä kuivi, teive latse tema varrest torusit ja säätse jõulus okstege ja lillige ütte. Pirlagi tuan, es raatsi ära lõhku, nõnda illus."

"Kulle, Maali, aga kas sa täät, et sii putk om ju mürgine. Sii aljas leht ja vars kõrvet naha villi. Mede naabri latse olli neid suvel käpertenu, käevarre lännu üleni ville täis, käinu mitu nädält tohtre man."

"Ole kuulu jah. Me ju es tää esmalt, mis sii taim tege. Üits bussijuht kõnel, kuda nad vene aal käinu ekskursioonil. Meestel ollu mitu kasti sedä va kesvämärjukest üten ja muudku rüübänu tõist. Aga sii taht ju vällä ka tulla. Buss sõitnu suurt tiid pidi, egal puul ollu lage maa ja kunnigil es ole omi asju aia. Mis sa ädäge tiid! Naise olve viimätsest peatusest põllu veerest võtnu putki üten, et oles illus kodu viiä ja tõistel ka näitä. Lõiganu sis putke otsast toru ja pistnu selle bussi perampese usse vahelt vällä ja nõnda saanu mehe sis sedämuudu oma ädä aet. Ole illemp esi iki irmuge mõtelnu, et mis neist meestest perast sai."

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

1. mai	*Venda-Johannes Kirik*	*Karksi-Nuia*	*70*
3. mai	*Anni Pilk*	*Karksi*	*75*
3. mai	*Aimi Öövel*	*Ainja*	*70*
5. mai	*Heino Tiru*	*Karksi-Nuia*	*75*
14. mai	*Hilja Malõševa*	*Polli*	*75*
14. mai	*Mall Sikk*	*Polli*	*65*
22. mai	*Leontina Vaher*	*Äriküla*	*65*
24. mai	*Elmi Loit*	*Morna*	*80*
26. mai	*Hans Jakk*	*Tuhalaane*	*80*

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

29. märtsil sündisid Tuhalaane külas Eve Rahnol pojad KASPAR ja RASMUS.

30. märtsil sündis Karksis Lea Karro ja Taavi Pilgu perre poeg TIMO.

3. aprillil sündis Karksi-Nuias Virge ja Andres Johansoni perre poeg ERGO.

14. aprillil sündis Karksis Anne Aruvaldi ja Valdur Kuke perre poeg KAURI.

Mõtteid infopäevast

15. aprillil toimus Karksi rahvamajas mittetulundusühingu "Karksi Areng" eestvedamisel turismialane infopäev, aluseks projekt "Turismiteenuse tarbimine: reeglid, kogemused ja korraldus".

Tarbijakaitseinspektor Tõnis Tulp rääkis oma kogemustest välisturistidega lävimisel. Väheseid huvitab linnakeskne turism. Tahetakse elada taludes, tunda mõnu maatööst ja kogeda Eesti maaelule iseloomulikku. Turisti tuleb kaitsta vale info eest. Kõik, mis on eelnevas infos lubatud, tuleb ka täita. Liigne reklaam võib mõjuda vastupidiselt.

Klienditeeninduse kogemustest Kopra talus rääkis selle peremees Rudo Puks. Võrreldes teiste riikidega pole ta kusagil kohanud nii palju ettekirjutusi. Seadus ei tohi pidurdada kliendi huvisid. Tähtis on see, et oleksid maitsev toit, hea õhkkond ja hea teenindus. Head teenindajat, kellel on avar silmaring, on aga järjest raskem leida.

Karksi valla sõpruslinna Oulaineni välissuhete spetsialist Maarit Grekula ja ettevõtlusnõunik Reijo Hakala leidsid, et Kopra talu ei jää Soome turismitaludest milleski maha.

Külalised tutvustasid oma piirkonna turismiarengut viie näite läbi: matkamajad ja majutuskohtade areng; muinsuskaitse all olevate hoonete säilitamine ja neile uue elu andmine; sündmused ja tähtpäevad; eraettevõtjate loodud puhkuseparadiis ning valdade ja ettevõtete koostööprojekt "Pühajõe".

Puhkuseparadiis pakub nii peredele kui gruppidele erinevaid aktiivse puhkuse veetmise võimalusi suvel ja talvel. "Pühajõe" projektis osalesid 6 valda ja 25 ettevõtet. Projekti sihtterritoorium oli 100 kilometri pikkune Pühajõgi. Projekti käigus anti nimi 22 sillale, jõkke lasti 12 000 vähimaimu, iga 10 kilomeetri järel rajati puhkekoht, rajati jalgrattateed ja loodusrajad jõe kallastele.

Soomlaste arvates oleme liiga kiiresti liikunud ühelt etapilt teisele. Lõuna-Viljandimaal on ilus loodus, rahvamuistendid ja turismitalud – kõike seda tuleks rohkem väärtustada.

Selle projekti käigus tegime Lõuna-Viljandimaal küsitluse, et teada saada, milliseid kohti on külastatud, kuidas ollakse rahul teenindamisega ja mis võiks olla teisiti. Tagastati 75 küsitluslehte. Vastanutest 56 olid naised ja 19 mehed vanuses12 kuni 73 aastat.

Toitlustusasutusi oli külastanud 85, turismiobjekte ja majutusasutusi oli külastanud 48 ja matkaradasid 46 protsenti vastanutest. Matkaradadest enim oli käidud kirjaniku August Kitzbergiga seotud kohtades. Teenindamisega jäid rahule 77 ja 21 protsenti arvas, et teenindamine on hea. Informatsioon liigub kõige kiiremini tuttavate kaudu (88%) ja kõige vähem otsitakse infot kataloogidest (1%). Pooled vastanutest arvasid, et infot on piisavalt.

Mõned ettepanekud, mis tehti.

* Rohkem infot matkade kohta.
* Puuduvad korralik reklaam ja turvalisus.
* Objektide juures võiksid olla teabetahvlid ja olemasolevaid peaks hooaja algul värskendama (Teringi).
* Võiks olla rohkem söögikohti.
* Teenindamise kvaliteet võiks parem olla.
* Turismiobjektide vähene reklaam. Kohalikud ei tea isegi nendest objektidest suurt midagi.

Piret Kask,
turismispetsialist

KULTUURIKALENDER

Karksi-Nuia rahvamajas

3. mail kell 19 tantsurühma "Sõlesepad" 35. aastapäeva tähistamine
6. ja 20. mail kell 10 emade ja laste hommik
9. mail kell 17 "Hõbeniidi" peoõhtu
14. mail kell 18 "Ugala" teatri ühiskülastus – "Täismäng"
16. mail kell 20 kantripidu, külas ansambel "Polero" ja tantsutrupp "Kantriina"
24. mail osavõtt "Sakala mängudest" Viljandis
26. mail kell 14 etendus "Vaprad pritsumehed"
28. mail kella 10.30–11.30 fotograaf
31. mail osavõtt rahvamuusikapäevast Holstres

Karksi rahvamajas

Raamatunäitus – Mihkel Tiks 50 aastat
3. mail kell 10 heakorrapäev
7. mail kell 15 laste meisterdamispäev "Kingitus emale"
8. mail kell 13 emadepäevakontsert Karksi lasteaia lastelt
24. mail osalemine kultuuriprogrammis "Sakala mängud"
30. mail kell 19 kevadpidu

Lilli rahvamajas

1.–7. maini koristusnädal
7. mail maakonna maakorraldajad Lillis
8. mail maakonna koolide juhid Lillis
9. mail emadepäevakontsert
29. mail kell 11 projekt "Latseke, kõnele mulgi kiilt"
30. mail taidlejate kevadpidu – Dagmar Normeti lasteetendus "Jumpovaari"
1. juunil osavõtt valla laste kevadpeost

Polli infotoas

5. mail kell 15 vaadatakse koos filmi "Jääaeg"
9. mail emadepäevakontsert, esineb ansambel "Hõbeniit"
6. ja 20. mail kell 14 kohtumine hooldustöötaja Riina Treialiga

Sudiste Maanaiste Seltsis

7. mail kell 11 kohtumine hooldustöötaja Riina Treialiga
8. mail kell 15 käsitööring
9. mail kell 15 tähistatakse emadepäeva ja kell 15 tervisejutud kohvilauas
26. mai kell 15 raamatunurk
Taimede ja seemnete müük

Tuhalaane Külaperede Seltsis

7. mail kell 13 kohtumine huvitava inimesega
14. mail kell 13 eakate inimeste austamise pärastlõuna
17. mail kell 14 esinemine Tarvastu valla tantsupäeval
21. mail kell 15 köögitund "Vanaema kokaraamatust"
24. mail osalemine "Sakala mängude" kultuuriprogrammis
30. maiks – kodu korda

Tuhalaane külamajas

10. mail emadepäeva kontsertaktus (kellaaeg lahtine)
15. mail kohtumine hooldustöötaja Riina Treialiga (võimalus mõõta kolesterooli)
16. mail (kuupäev võib muutuda) noorteklubi Euroopa päev

Karksi-Nuia Gümnaasiumis

2., 3. ja 5. mail kooli meistrivõistlused kergejõustikus
6. mail 12. klassi lõpukell
8. mail 5.–12. klassi spordipäev
8. mail kell 18 emadepäevale pühendatud kontsert ja õpilastööde näitus
12. mail kell 12.55 "Uus visioon tantsust"
13.–14. mail maakonna noorte meistrivõistlused kergejõustikus Viljandis
15. mail kell 18 kevadkontsert
20. mail maakonna C-klassi meistrivõistlused Viljandis
22.–23. mail – "Sakala mängud" Viljandis
30. mail 9. klassi lõpukell

Karksi Lasteaed-Algkoolis

5. mail kell 13 lauluvõistlus "Karksi laululaps"
8. mail kell 16 emadepäevapidu koolis
9. mail kell 13 ja 14 emadepäevapeod lasteaias
12. mail kell 7.30 ekskursioon Tartusse
Matk ja piknik lasteaialastele (sõltuvalt ilmast)
29. mail kell 12.30 väikelaste mänguringi kevadpidu
30. mail kell 13 lasteaia lõpupidu

AS "IIVAKIVI"
pakub transpordi ja tõsteteenust :

kallurauto SAZ 3507 3,5 t
kallurauto SAZ 3503 2,4 t
korvtõstuk GAZ 52VS 18 m
ekskavaator EO 2621

Fekaalivedu – kuivkäimlate tühjendus:

GAZ 66 3,5 m³
MTZ 82 5,0 m³

Teeme ka sanitaartehnilisi ehitus-remonditöid.

Tellimine ja info tel. 051 84 402.

Politsei vihjetelefon on 54 495.

Müüa kartuliseemet "Piret" ja "Anti" ning küttepuid (50 cm). Info tel. 051 01 491, Piiri talu.

Müüa kaks aastast halli tõukitse (paaritamata). Info tel. 63 274.

Müüme ka sel kevadel köögiviljaja lilletaimi. Info telefonil 056 494 108. Perekond Piir Pollist.

Ostame kasvavat metsa ja metsaga kinnistuid. Pakkuda võib ka hüpoteegiga ning kaitsealuseid kinnistuid. Tel. 052 67 907.

Soovin osta järveäärse kinnistu või väiksema maatüki suvila krundiks. Tel. 056 650 230.

Ostan maja Karksi-Nuia. Info telefonil 052 89 001.

"Karksi Sõna" kevadkuulutus

"Karksi Sõna" soovib uuendada toimetuse koosseisu. Kui olete valmis kuuluma toimetusse, palun esitage sooviavaldus 15. maiks, millele märkige teemavaldkond, mida soovite lehe kokkupanekul esindada.

5–7-liikmeline toimetus tegutseb ühiskondlikel alustel. Tema ülesandeks on kokku panna tasakaalustatud teemavaldkondadega vallaleht. Kokku saadakse korda kaks enne lehe ilmumist.

Maire Torim

Orelinädal

25.–31. maini on Karksi Peetri kirikus Kessler-Müllverstedti oreli 155. aastapäevale pühendatud orelinädal.

See avatakse 25. mail kell 13 avajumalateenistuse ja Karksi-Nuia Noorte Kunstistuudio õpilaste tööde näituse avamisega kirikus ja kell 14.30 näituse avamisega pastoraadis.

26.–29. maini kella 10–18 on orelinäitus ja oreliekskursioonid kokkuleppel ning 30. mail lisaks orelinäitusele improvisatsioonikonkurss.

Kontserdid: 30. mail kella 19–19.30 orel + Helika Gustavson, Ülle Noormägi, Margit Haamer, Brita Maripuu (kavas Schütz, Bach, Telemann); 19.40–20.10 orel – Aaro Tetsmann; 20.20–20.50 improvisatsioonikonkursi võitja/d; 21–21.30 orel – Friedrich Drese (Saksamaa) ja kella 23–00 pidulik jumalateenistus 155 aastat tagasi kõlanud kirjakohtadega.

31. mail kella 00–01 lõpetatakse pastoraadis orelinädal.

Helika Gustavson

Mälestame jäädavalt lahkunuid ja avaldame kaastunnet omastele

TAMARA URVIK
14. 07. 1928 – 29. 03. 2003
Leeli

VIIVI KÕIV
14. 11. 1936 – 31. 03. 2003
Karksi-Nuia

HELLA MARTIN
21. 06. 1919 – 7. 04. 2004
Karksi-Nuia

HELMI SILD
12. 11. 1911 – 12. 04. 2003
Karksi-Nuia

JADVIGA BORODKO
2. 04. 1922 – 23. 04. 2003
Karksi- Nuia

SILVI-AITA AASNA
11. 03. 1934 – 27. 04. 2003
Karksi-Nuia

Tunnustatud FOTOGRAAF 28. mail kella 10.30–11.30 Karksi-Nuia rahvamajas. Passipildid (4 tk. 30 krooni, 8 tk. 50 krooni), portree- ja perepildid.

KARKSI VALLA INFOLEHT. Karksi-Nuia s.-jsk. 69102. Toimetus: Maire Torim (toimetaja, tel. 55 523, fax 55 522, e-post maire.torim@karksi.ee), Olga Palu, Helve Joon, Piret Koorep ja Alli Laande.
Print Best